

Krwotoczna choroba zwierzyny płowej (EHD)

Krwotoczna choroba zwierzyny płowej (Epizootic haemorrhagic disease of deer - EHD)

Krwotoczna choroba zwierzyny płowej (Epizootic haemorrhagic disease of deer - EHD) jest zakaźną, niezaraźliwą chorobą wirusową utrzymywanych i wolno żyjących przeżuwaczy (chorują na nią owce, kozy, bydło, sarny oraz wiele gatunków afrykańskich antylop). Choroba jest wywoływana przez wirus z rodzaju *Orbivirus* (*Reoviridae*).

Wirus wywołujący EHD (EHDV) jest przenoszony przez komary z rodzaju *Culicoides* (kuczmany) w drodze ukąszenia.

Ze względu na bardzo zbliżony obraz kliniczny do choroby niebieskiego języka (BT), a także wspólny wektor, którym są owady, obie jednostki chorobowe należy uwzględnić przy rozpoznaniu różnicowym, nierzadko również obie występują równocześnie na tym samym obszarze i dotyczą tych samych gatunków zwierząt. Obie choroby charakteryzują się sezonowością. W przenoszeniu zarówno EHDV jak i wirusa choroby niebieskiego języka (BTV) czynnikiem sprzyjającym są wyższe temperatury w okresie letnim, które wiążą się ze skróconym okresem inkubacji zewnętrznej wirusa i zwiększoną długością życia owadów, co może przyczyniać się do wzmożonej transmisji i wyjaśniać wzrost liczby odnotowywanych ognisk.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do [ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt](#) **krwotoczna choroba zwierzyny płowej podlega obowiązkowi zwalczania** na terytorium Polski.

Natomiast [rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) 2018/1882](#) zalicza krwotoczną chorobę zwierzyny płowej do **kategorii D i E choroby**. Choroba kategorii D oznacza chorobę, w odniesieniu do której potrzebne są środki, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się z uwagi na jej wystąpienie w Unii lub w związku z przemieszczaniem zwierząt, materiału biologicznego i produktów pochodzenia zwierzęcego między państwami członkowskimi. Choroba kategorii E oznacza chorobę, w odniesieniu do której zachodzi konieczność nadzoru w Unii.

Objawy kliniczne

Głównymi objawami choroby są:

- wysoka gorączka,
- duszność,
- krwawe wycieki z nosa,
- silne zaczerwienienie błony śluzowej policzków i jamy nosowej.

Ponadto występują:

- obrzęki głowy i szyi,
- biegunka (kał może zawierać domieszkę krwi),
- silna kulawizna będąca skutkiem zapalenia koronki kopyta.

Zasady ochrony przeżuwaczy przed chorobą

W celu ochrony zwierząt przed chorobą należy:

- wystrzegać się zakupu zwierząt pochodzących z niewiadomego źródła, bez świadectwa zdrowia,
- zapewnić okresowe wizyty lekarza weterynarii w gospodarstwie,
- zwalczać owady w pomieszczeniach inwentarskich, w których przebywają zwierzęta,
- w przypadku zauważenia objawów nasuwających podejrzenie choroby zakaźnej niezwłocznie zgłosić ten fakt [powiatowemu lekarzowi weterynarii](#) bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia krwotocznej choroby zwierzyny płowej, zgodnie z [ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt](#) jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie.

Ogólne zasady zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym obowiązki posiadacza zwierząt, działania powiatowego lekarza weterynarii oraz regulacje dotyczące zapomogi i odszkodowania ze środków budżetu państwa dostępne są [tutaj](#).

Wymagania dotyczące przemieszczania utrzymywanego bydła oraz owiec i kóz do innych państw członkowskich w zakresie krwotocznej choroby zwierzyny płowej (EHD), zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2020/688.

Podmioty przemieszczają utrzymywane bydło oraz owce i kozy do innego państwa członkowskiego wyłącznie wtedy, gdy spełnione są następujące wymagania:

Zwierzęta pochodzą z zakładu położonego na obszarze w promieniu co najmniej 150 km wokół tego zakładu, w którym zakażenie wirusem krwotocznej choroby zwierzyny płowej:

- **nie zostało zgłoszone** w ciągu ostatnich 2 lat przed wyjazdem u zwierząt utrzymywanych z gatunków wrażliwych;

lub

- **zostało zgłoszone** w ciągu ostatnich 2 lat przed wyjazdem u zwierząt utrzymywanych z gatunków wrażliwych, ale spełniono wymogi z grup wymogów a) lub b):

- a. zwierzęta były trzymane w strefie sezonowo wolnej od zakażeń wirusem EHD:
 - przez co najmniej 60 dni przed datą przemieszczenia, lub
 - przez co najmniej 28 dni przed datą przemieszczenia i przeszły z wynikiem ujemnym badanie serologiczne przeprowadzone na próbkach pobranych co najmniej po upływie 28 dni od wprowadzenia zwierzęcia do strefy sezonowo wolnej od zakażenia wirusem choroby, lub
 - przez co najmniej 14 dni przed datą przemieszczenia i przeszły z wynikiem ujemnym test PCR przeprowadzony na próbkach pobranych co najmniej po upływie 14 dni od wprowadzenia zwierzęcia do strefy sezonowo wolnej od zakażenia wirusem choroby; lub
- b. zwierzęta były chronione przed atakami wektorów w trakcie transportu do miejsca przeznaczenia i chronione przed atakami wektorów w zakładzie zabezpieczonym przed wektorami:
 - przez co najmniej 60 dni przed datą przemieszczenia, lub
 - przez co najmniej 28 dni przed datą przemieszczenia i przeszły z wynikiem ujemnym badanie serologiczne przeprowadzone na próbkach pobranych co najmniej po upływie 28 dni od daty rozpoczęcia okresu ochrony przed atakami wektorów, lub
 - przez co najmniej 14 dni przed datą przemieszczenia i przeszły z wynikiem ujemnym test PCR przeprowadzony na próbkach pobranych co najmniej po upływie 14 dni od daty rozpoczęcia okresu ochrony przed atakami wektorów.

Na zasadzie odstępstwa od powyższych przemieszczenie może być dozwolone, jeżeli państwo członkowskie UE przeznaczenia:

1. zawiadomiło Komisję UE i pozostałe państwa członkowskie, że takie przemieszczanie zostało dozwolone; oraz
2. przyjmuje zwierzęta niezależnie od państwa członkowskiego pochodzenia lub jego obszaru ich pochodzenia.

Polska nie wprowadziła odstępstw od wymogów wskazanych w rozporządzeniu 2020/688.

Przepisy prawne dotyczące krwotocznej choroby zwierzyny płowej

Prawo unijne

- [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt \(„Prawo o zdrowiu zwierząt”\)](#)
- [Rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiające wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie](#)
- [Rozporządzenie delegowane Komisji \(UE\) 2020/688 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/429 w odniesieniu do wymagań w zakresie zdrowia zwierząt dotyczących przemieszczania zwierząt lądowych i jaj wylęgowych w obrębie terytorium Unii](#)
- [Rozporządzenie wykonawcze Komisji \(UE\) 2020/2002 z dnia 7 grudnia 2020 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2016/429 w odniesieniu do powiadamiania unijnego i sprawozdawczości unijnej w zakresie chorób umieszczonych w wykazie, formatów i procedur dotyczących przedkładania unijnych programów nadzoru i programów likwidacji choroby i sprawozdawczości w ich zakresie oraz wnioskowania o uznanie statusu obszaru wolnego od choroby, a także komputerowego systemu informacyjnego](#)

Prawo krajowe

- [Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt](#)
- [Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie sposobu i trybu zwalczania niektórych chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania](#)

